

023-01/21-02/002
580-02/86-2021-002

Godišnji plan rada Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2021. godinu

U Zagrebu, veljača 2021.

1. Sadržaj

2. Predgovor.....	3
3. Uvod.....	5
3.a Djelokrug.....	6
3.b Vizija.....	6
3.c Misija.....	7
4. Kontekst - Prikaz osnovnih ciljeva i aktivnosti AZTN-a u 2021. godini.....	7
4.1. Provedba sustava mjera zaštite tržišnog natjecanja na hrvatskom tržištu i integriranje u sustav zaštite tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu Europske unije i promicanje svijesti o koristi koju građanima donosi tržišno natjecanje i jačanje kulture tržišnog natjecanja.....	9
4.2. Provedba sustava mjera propisanih za uspostavu poštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom i promicanje svijesti o koristi koju sudionicima u lancu opskrbe hranom donosi propis o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi te uspostava poštenih trgovačkih praksi.....	13
5. Organizacijska struktura.....	17
6. Jačanje kapaciteta AZTN-a.....	18
6.1. Ljudski resursi.....	18
6.2. Informacijsko-komunikacijska struktura u AZTN.....	19
6.3. Financije.....	20
7. Pristup informacijama i zaštita osobnih podataka.....	20
POPIS KRATICA.....	22

2. Predgovor

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: AZTN) sukladno Uputama za izradu Godišnjeg plana rada izdanim u prosincu 2020. od strane Ministarstva pravosuđa i uprave donosi Godišnji plan rada za 2021. godinu, a u kojem se iznose ključni strateški ciljevi i aktivnosti koje AZTN planira poduzimati u nadolazećem razdoblju, sve u cilju približavanja svog poslovanja široj javnosti, kao i zbog sustavne edukacije o koristima i pravilima zaštite tržišnog natjecanja. Budući da je najveći dio rada AZTN-a ovisan o poslovnim aktivnostima poduzetnika i u pravilu nije moguće predvidjeti sve oblike njihova djelovanja, kao ni tržišta na kojima će AZTN morati intervenirati, AZTN kroz godišnji plan rada iznosi osnovne strateške smjernice i ciljeve u 2021. godini.

Aktivnosti AZTN-a definirane su Strateškim planom AZTN-a za razdoblje 2020.-2022. koji je dostupan na mrežnim stranicama AZTN-a¹, kojim su uređeni opći i posebni ciljevi koje će AZTN nastojati ispuniti i u 2021. godini.

Ključni i svakako najvažniji cilj AZTN-a u sljedećem razdoblju odnosi se na njegovu temeljnu aktivnost – provedbu nacionalnog i europskog prava tržišnog natjecanja u dijelu za koji je ovlašten, s naglaskom na otklanjanje teških ograničenja tržišnog natjecanja, uz aktivnu ulogu u suradnji s Europskom komisijom. U okviru tog cilja, fokus rada AZTN-a bit će na onim postupanjima poduzetnika koja izravno utječu na ograničenje nacionalnog gospodarskog rasta i na štetu potrošačima i tržišnom natjecanju.

Tako će među prioritetima AZTN-a biti otklanjanje teških ograničenja tržišnog natjecanja utvrđenih odredbama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09. i 80/13.; dalje u tekstu: ZZN) i člancima 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 115 od 9.5.2008.; dalje u tekstu: UFEU), kao što je sklapanje zabranjenih sporazuma, prvenstveno horizontalnih sporazuma između izravnih konkurenata (kartela), koji nanose najveću štetu gospodarstvu i potrošačima. Zlouporebe vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu također ugrožavaju kompetitivnu strukturu tržišta i onemogućavaju konkurentima ulazak ili rast na tržištu. Stoga će AZTN i u predstojećem razdoblju nastaviti svoje djelovanje u području utvrđivanja i sankcioniranja zlouporeba vladajućeg položaja poduzetnika.

U razdoblju koje slijedi očekuje se nastavak aktivnosti AZTN-a u kontroli dopuštenosti koncentracija poduzetnika, kao izravne posljedice pojačanih aktivnosti preuzimanja i spajanja poduzetnika i konsolidacije pojedinih tržišta, kako na unutarnjem tržištu EU tako i na području Republike Hrvatske pa će uloga AZTN-a i na tom području biti značajna.

AZTN će također nastojati s posebnom pozornošću pratiti digitalna tržišta na kojima se odvijaju odnosi među poduzetnicima i koja će izvjesno donijeti novine u provedbi prava tržišnog natjecanja. Navedeno podrazumijeva i uključenost AZTN-a u izradu na razini Europske unije Akta o digitalnim uslugama i Akta o digitalnim tržištima vezano uz izradu nacionalnog okvirnog stajališta, gdje je pozvan dati svoje primjedbe na prijedloge navedenih Akata, kao i imenovati svog predstavnika u radu neformalne radne skupine vezano uz izradu Akta o digitalnim uslugama. AZTN je uključen i u rad radne skupine Vijeća Europske unije na usvajanju i davanju komentara na prijedlog teksta Akta o digitalnim tržištima.

¹ http://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2015/05/Strate%C5%A1ki_plan2020-2022.pdf.pdf

Pod ciljeve AZTN-a spada i i promicanje svijesti o koristima koje građanima donosi tržišno natjecanje i jačanje kulture tržišnog natjecanja. Promicanje prava i politike tržišnog natjecanja, kao značajne aktivnosti koja nadopunjava primarnu aktivnost provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, nastavlja se i u sljedećem razdoblju, osobito davanjem mišljenja o sukladnosti nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa s odredbama ZZTN-a. Isto tako će AZTN nastaviti provoditi sektorska istraživanja u cilju boljeg razumijevanja strukture i odnosa na pojedinim mjerodavnim tržištima. Dubinske analize tržišta i istraživanje određenih praksi na nekom tržištu često otkrivaju nepravilnosti koje nisu u skladu s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja te AZTN-u daju indicije za pokretanje postupaka protiv određenih poduzetnika. AZTN će i dalje objavljivati rezultate sektorskih istraživanja, koja su neodvojivi dio aktivnosti AZTN-a vezanih uz promicanje tržišnog natjecanja i jačanja kulture tržišnog natjecanja.

Nakon značajne i intenzivne suradnje AZTN-a s resornim ministarstvom (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja), u okviru radne skupine intenzivno se radilo na potrebnim izmjenama i dopunama ZZTN-a. Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Prijedlog ZID ZZTN) usvojen je od strane Vlade Republike Hrvatske te je upućen u Hrvatski sabor na prvo čitanje. Nakon što Vlada Republike Hrvatske usvoji Konačni prijedlog ZID ZZTN-a, rasprava o tom zakonu u drugom čitanju očekuje se u travnju 2021. Nakon što ZID ZZTN stupi na snagu u nacionalno zakonodavstvo prenijet će se Direktiva (EU) 2019/1 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o ovlašćivanju tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje za učinkovitiju provedbu pravila o tržišnom natjecanju i osiguravanju pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta (tzv. Direktiva ECN+).

U predstojećem razdoblju nastavit će se provedba drugog zakona za čiju je provedbu AZTN ovlašten, Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, broj 117/17.; dalje u tekstu: ZNTP). AZTN je u nepune tri godine pune primjene ovoga Zakona već okončao 16 upravnih postupaka i izrekao propisane upravno-kaznene mjere zbog nametanja nepoštenih trgovačkih praksi od strane trgovaca i otkupljivača.

U narednom razdoblju će kroz postupke koje provodi u smislu ZNTP-a i odluke koje na temelju tih postupaka donosi, nastaviti promicati svijest o potrebi i primjeni poštenih trgovačkih praksi u poslovnim odnosima trgovaca, otkupljivača i/ili prerađivača s njihovim dobavljačima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Na taj način, posredno će se pružiti svojevrsna zaštita dobavljačima, kao pregovarački slabijoj i osjetljivijoj ugovornoj strani u tim poslovnim odnosima.

Prethodno razdoblje značajno je obilježila i suradnja AZTN-a s Ministarstvom poljoprivrede, kao resornim ministarstvom u području uspostave poštenih trgovačkih praksi, a s kojim se u okviru radne skupine, intenzivno radilo na Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama ZNTP-a (dalje u tekstu: Prijedlog ZID ZNTP), a u smislu prijenosa Direktive (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. godine o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima (SL, L 111, 25. travnja 2019.; dalje u tekstu: Direktiva (EU) 2019/633), koji prijenos je također zakonski ograničen rokom te bi trebao biti usvojen i objavljen do 1. svibnja 2021. godine, dok je stupanje na snagu uređeno prijedlogom ZID ZNTP-a od 1. studenoga 2021.

Radi pravilne, kontinuirane i usklađene primjene propisa Europske unije (dalje u tekstu: EU) o zaštiti tržišnog natjecanja, AZTN će u okviru Europske mreže za tržišno natjecanje (dalje u tekstu: ECN), nastaviti aktivno surađivati s Europskom komisijom i tijelima nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja država članica EU-a. Na širem međunarodnom planu, AZTN će nastaviti suradnju s

Organizacijom za ekonomsku suradnju i razvoj (Organisation for Economic Cooperation and Development, dalje u tekstu: OECD) i Međunarodnom mrežom tijela za tržišno natjecanje (International Competition Network, dalje u tekstu: ICN). Nastavit će se i bilateralna suradnja sa tijelima nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja država s kojima AZTN ima sklopljene sporazume o suradnji.

AZTN vodi osobitu brigu o transparentnosti svoga rada kroz različite komunikacijske kanale, sukladno usvojenoj i javno dostupnoj Komunikacijskoj strategiji. Na svojoj mrežnoj stranici redovito se objavljuju odluke, mišljenja, obavijesti o pokretanju upravnih postupaka, Programi rada, Strateški planovi, Godišnja izvješća, Sektorska istraživanja tržišta, stručni članci i publikacije. AZTN će i u 2021. godini, na način kako to bude dopuštala epidemiološka situacija u zemlji i svijetu, nastaviti organizirati međunarodne konferencije, kao i edukacije i stručne skupove o specifičnim temama iz područja zaštite tržišnog natjecanja i zabrane nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom. Isto tako, stručnjaci AZTN-a nastojat će sudjelovati na edukacijama i stručnim skupovima iz područja za koje je AZTN nadležan kako bi na taj način bili uključeni u sva aktualna zbivanja iz područja tržišnog natjecanja i zabrane nepoštenih trgovačkih praksi.

Međutim, kako bi se aktivnosti u području zaštite tržišnog natjecanja i zabrane nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom i dalje uspješno ostvarivale, neophodno je da AZTN ojača svoju neovisnost i funkcionalnu samostalnost te da za tu svrhu na raspolaganju ima dovoljne financijske i ljudske resurse. Samo s dovoljno financijskih i ljudskih resursa, AZTN u razdoblju koje slijedi može unaprijediti svoje dosadašnje poslovanje, učinkovito ostvarivati svoje nadležnosti, biti međunarodno prepoznatljiva i društveno relevantna institucija, na dobrobit poduzetnika, potrošača i gospodarstva u cjelini.

3. Uvod

AZTN je pravna osoba s javnim ovlastima koja samostalno i neovisno obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti određenih odredbama ZZTN-a, Uredbom Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o osnivanju Europske zajednice (Tekst značajan za EGP; SL L 1, 4. 1. 2003., str. 1-25; dalje u tekstu: Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003) vezano uz primjenu članka 101. i 102. UFEU, Uredbom Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između poduzetnika (tekst značajan za EGP; SL L 24, 29.1.2004. str. 1. – 22.; dalje u tekstu: Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004), te podzakonskim aktima donesenim temeljem navedenih propisa.

Od 7. prosinca 2017. godine kada je stupio na snagu ZNTN-a, nadležnost AZTN-a je proširena i na provedbu toga zakona čija je puna primjena započela 1. travnja 2018. godine.

Radom AZTN-a upravlja Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Vijeće), koje se sastoji od pet članova: predsjednik Vijeća, zamjenik predsjednika Vijeća i tri člana Vijeća. Predsjednika i članove Vijeća na tu dužnost imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske na mandat od pet godina. Kriteriji za izbor predsjednika i članova Vijeća propisani su ZZTN-om. Zamjenika predsjednika Vijeća, na prijedlog predsjednika Vijeća, bira Vijeće između članova Vijeća. S obzirom na to da je za vrijeme trajanja svog trećeg mandata predsjednik Vijeća, g. Mladen Cerovac, mag. iur., iznenada preminuo, u trenutku izrade ovoga plana, ovlasti predsjednika Vijeća do izbora novoga predsjednika Vijeća obavlja zamjenica predsjednika Vijeća, Vesna Patrlj, dipl.iur. Kao što je već navedeno, u travnju 2021. godine očekuje se stupanje na

snagu ZID ZZTN-a, temeljem kojeg će se izabrati novi predsjednik Vijeća, odnosno po prvi puta Vlada Republike Hrvatske će objaviti javni poziv za izbor kandidata za predsjednika Vijeća, kojeg će odabrati između onih kandidata koji ispunjavaju uvjete u smislu ZZTN-a i koji se jave na javni poziv i predložiti Hrvatskom saboru na imenovanje.

Slijedom obrazloženoga, Vijeće u trenutku izrade ovoga plana čine: Vesna Patrlj, dipl. iur. zamjenica predsjednika Vijeća (u trećem mandatu od ožujka 2019. do ožujka 2024.), mr.sc. Ljiljana Pavlic, dipl. oec. članica Vijeća (u drugom mandatu od siječnja 2019. do siječnja 2024.), Denis Matić, dipl. iur., član Vijeća (u drugom mandatu od siječnja 2019. do siječnja 2024.) te dr.sc. Mirtu Kapural, dipl. iur., članica Vijeća (u prvom mandatu od siječnja 2019. do siječnja 2024.).

Vijeće je tijelo koje odlučuje o svim pitanjima za koje je AZTN nadležan u provedbi ZZTN-a i ZNTP-a. Odluke o svim općim i pojedinačnim aktima AZTN-a, Vijeće donosi na sjednicama Vijeća, većinom od najmanje tri glasa, a za meritorno donošenje odluka na sjednici Vijeća mora uvijek biti nazočan predsjednik Vijeća ili njegov zamjenik i još najmanje dva člana Vijeća.

a) Djelokrug

AZTN kao tijelo koje postupa u javnom interesu, ima značajnu ulogu u pogledu ostvarivanja politike tržišnog natjecanja. U tom smislu primarna djelatnost AZTN-a pretpostavlja učinkovitu i ciljanu primjenu tri ključna materijalno-pravna instituta tržišnog natjecanja: zabranu sporazuma između poduzetnika kojima se ograničava tržišno natjecanje, zabranu zlouporabe vladajućeg položaja i kontrolu dopuštenosti koncentracija, i to kako na unutarnjem hrvatskom tržištu, tako i na unutarnjem tržištu Europske unije.

Nadalje, odredbama ZNTP-a proširena je nadležnost AZTN-a, pa je tako AZTN postao nadležan za vođenje upravnih postupaka radi utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage otkupljivača i/ili prerađivača ili trgovca u odnosu na njihove dobavljače poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi, a s ovlaštenjem da po utvrđenju protupravnog postupanja i određivanju njegovog trajanja, zabrani svako takvo daljnje postupanje, odredi mjere, uvjete i rokove za otklanjanje takvog postupanja te utvrdi i izrekne propisane upravno-kaznene mjere.

Dakle, stupanjem na snagu ZNTP-a 7. prosinca 2017. značajno je proširena nadležnost AZTN-a, kao pravne osobe s javnim ovlastima, koja pored svojih izvornih ovlasti, propisanih ZZTN-om, postaje zadužena i za uspostavu, osiguranje i zaštitu poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom. U trenutku izrade ovoga Plana u proceduru je upućen Prijedlog ZID ZNTP kojim se još proširuje djelokrug i nadležnost, a o čemu će biti govora u nastavku ovoga plana prilikom razrade ciljeva.

b) Vizija

Vizija AZTN-a je uspostaviti i očuvati djelotvorno tržišno natjecanje koje će poticati dugoročni rast i osigurati maksimalne koristi i dobrobit potrošačima te poticati poduzetnike na unaprjeđenje efikasnosti i inovacije, kako na unutarnjem hrvatskom tržištu tako i na tržištu Europske unije.

Vizija AZTN-a usmjerena je također i na uspostavu, osiguranje i zaštitu poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom.

c) Misija

Učinkovitim tržišnim natjecanjem potiče se stvaranje uvjeta za gospodarski rast, koji se temelji na konkurentnim tržištima, učinkovitoj alokaciji i korištenju ograničenih resursa, inovacijama i ulaganjima koja tome pridonose. Isto zahtijeva ne samo angažman AZTN-a, već i angažman svih državnih tijela u stvaranju jasnih i provedivih pravila koja reguliraju postupanja na tržištu, osposobljena tijela koja ta pravila provode i učinkovitu provedbu u praksi. Misija AZTN-a je pomoći tržištu da funkcionira dobro za potrošače, poduzetnike i gospodarstvo u cjelini otklanjanjem zapreka i slabosti.

Novija nadležnost AZTN-a proizašla iz ZNTP-a ima za cilj uspostavu, osiguranje i zaštitu poštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom. ZNTP-om je stvoren pravni okvir unutar kojeg su taksativno određene zabranjene poslovne prakse, koje dobavljačima nameću trgovci, otkupljivači i prerađivači, zlorabeći svoju značajnu pregovaračku snagu, a koje su poprimile formu uobičajenog poslovnog ponašanja. Isto tako ZNTP-om je uspostavljen sustav upravno-kaznenih mjera, koje za cilj imaju zaštitu poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom, kažnjavanje počinitelja povreda te odvratanje počinitelja, ali i drugih osoba, od povreda toga Zakona. Na temelju instrumenata propisanih ZNTP-om izjednačit će se i neravnoteža u poslovnim odnosima između sudionika u lancu opskrbe hranom.

U predstojećem razdoblju AZTN će i dalje, uz redovito vođenje upravnih postupaka provoditi i istraživanje tržišta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, kao i testne analize načina poslovanja trgovaca i dobavljača te otkupljivača i/ili prerađivača i dobavljača, na način da će po metodi uzorka zatražiti od najvećih trgovačkih lanaca, prerađivača i otkupljivača dostavu pojedinih ugovora, radi povjere njihove usklađenosti s odredbama ZNTP-a.

U situacijama kad budu utvrđene indicije za pokretanje postupka, AZTN će po službenoj dužnosti pokrenuti upravni postupak utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi, kao i postupak utvrđivanja postojanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere u pojedinačnim predmetima. Na temelju utvrđenih svih relevantnih činjenica i okolnosti vezanih kako uz način sklapanja ugovora, tako i cjelokupan sadržaj ugovora i način njegove provedbe, AZTN će u svakom konkretnom predmetu donijeti meritornu odluku u smislu odredbi ZNTP-a.

S obzirom na to da je u zakonodavni postupak pred Hrvatskim saborom upućen Prijedlog ZID ZNTP-a, kojim se u domaće zakonodavstvo prenose odredbe Direktive (EU) 2019/633, koji bi trebao biti donesen i objavljen do 1. svibnja 2021., u 2021. godini bit će potrebno započeti s pripremama za njegovu primjenu, kako s kadrovsko-tehničkog aspekta, tako i u odnosu na nove ovlasti AZTN-a, koje su na temelju odredbi te Direktive morale biti interpolirane u Zakon koji bi morao stupiti na snagu najkasnije od 1. studenoga 2021. godine.

4. Kontekst - Prikaz osnovnih ciljeva i aktivnosti AZTN-a u 2021. godini

Osnovni ciljevi AZTN-a u 2021. su otklanjanje ograničenja koja sputavaju djelovanje učinkovitog tržišnog natjecanja i jačanje kulture tržišnog natjecanja te otkrivanje i otklanjanje postupanja koja predstavljaju nepoštene trgovačke prakse i uspostava poštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom.

Navedeni opći cilj usmjeren je na zaštitu tržišnog natjecanja kojim se nastoji uspostaviti i očuvati djelotvorno tržišno natjecanje koje će poticati dugoročni rast i osigurati maksimalne koristi i dobrobit potrošačima te poticati poduzetnike na unapređenje efikasnosti i inovacija. U tom smislu AZTN svojim djelovanjem otklanja ograničenja tržišnog natjecanja i jača kulturu tržišnog natjecanja u društvu. Ovaj pristup je usmjeren na preventivna djelovanja, otklanjanje i sankcioniranje svih oblika postupanja poduzetnika i države koji narušavaju tržišno natjecanje i protivna su interesima potrošača i poreznih obveznika.

Naime, politika tržišnog natjecanja najvažniji je instrument intervencije u privatnopravne odnose kojim se otklanjaju poremećaji tržišta koje su posljedica zabranjenih sporazuma poduzetnika, zlouporabnih postupaka koje samostalno poduzimaju poduzetnici u vladajućem položaju na tržištu ili nedopuštenih koncentracije poduzetnika.

Navedeno valja uzeti u obzir osobito iz razloga što se propisi tržišnog natjecanja, s jedne strane, primjenjuju na svaku djelatnost gospodarske prirode, i, s druge strane, što od primjene tih propisa nisu izuzeti ni poduzetnici kojima je na temelju posebnih propisa povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, poduzetnici koji su po svojoj prirodi monopoli koji ostvaruju prihod ili kojima je, na temelju dodijeljenih posebnih ili isključivih prava, povjereno obavljanje određenih djelatnosti.

U ostvarivanju općeg cilja AZTN provodi nacionalne propise i pravnu stečevinu Europske unije o zaštiti tržišnog natjecanja, za čiju je provedbu nadležan u Republici Hrvatskoj. Time, u okviru šire europske dimenzije onemogućuje protupravna djelovanja poduzetnika i to osobito ona koja imaju najznačajnije negativne učinke na tržišno natjecanje, odnosno otklanja prepreke slobodi trgovine i pristupa poduzetnika tržištima drugih država članica. Ujedno, svojim djelovanjem AZTN utječe na promjenu ponašanja poduzetnika i njihovu svijest o potrebi usklađivanja njihovog ponašanja s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Osim ažurnog rješavanja predmeta, AZTN će, podižući razinu svijesti o koristima tržišnog natjecanja i promičući kulturu tržišnog natjecanja, pridonositi razumijevanju problema tržišnog natjecanja u svim strukturama izvršne, zakonodavne i sudske vlasti, te sudjelovati u izmjenama propisa i informirati državnu upravu, ali i širu javnost, o pojavnostima koje se odnose na zaštitu tržišnog natjecanja.

Pored iznesenog, navedeni opći cilj usmjeren je i na otkrivanje i otklanjanje trgovačkih postupanja koja predstavljaju nepoštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom, kao i jačanju gospodarske kulture uspostavljanjem uvjeta jednakopravnosti i ravnoteže u poslovnim odnosima između sudionika u lancu opskrbe hranom.

Kao što je već ranije navedeno, u zakonodavni postupak pred Hrvatskim saborom upućen je Prijedlog ZID ZNTP, kojim se u domaće zakonodavstvo prenose odredbe Direktive (EU) 2019/633, koji bi trebao biti donesen i objavljen do 1. svibnja 2021. Stoga je potrebno započeti s pripremama za njegovu primjenu, kako s kadrovsko-tehničkog aspekta, tako i u odnosu na nove ovlasti AZTN-a, koje su na temelju odredbi te Direktive morale biti interpolirane u Zakon.

Pored postupovnih ovlasti koje će AZTN koristiti u svrhu otkrivanja i otklanjanja postupanja koja predstavljaju nepoštene trgovačke prakse, AZTN će nastojati uspostaviti poštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom kroz podizanje svijesti o tome što predstavlja nepoštenu trgovačku praksu te kroz svoja postupanja preventivno i represivno djelovati na postupanja sudionika u lancu opskrbe hranom. Osim iznesenog, u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, po potrebi će biti

organizirane interaktivne radionice s adresatima ZNTP-a te strukovnim i komorskim organizacijama, a vezano uz najavljene izmjene koje bi trebale biti kroz ZID ZNTP interpolirane u domaće zakonodavstvo.

4.1. Provedba sustava mjera zaštite tržišnog natjecanja na hrvatskom tržištu i integriranje u sustav zaštite tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu Europske unije i promicanje svijesti o koristi koju građanima donosi tržišno natjecanje i jačanje kulture tržišnog natjecanja

Propisi o zaštiti tržišnog natjecanja prije svega su usmjereni na ostvarenje cilja gospodarskog prosperiteta, u ostvarenju općeg cilja AZTN-a, je osigurati primjenu prava tržišnog natjecanja kao pretpostavke stvaranja uvjeta za učinkovito tržišno natjecanje među poduzetnicima. Time se stvara klima koja poduzetnike potiče na veću efikasnost u obavljanju njihovih djelatnosti te gospodarstva u cjelini, što doprinosi unaprjeđenju ravnomjernog, uravnoteženog i stalnog razvoja gospodarskih djelatnosti, što AZTN sustavno radi od svoga osnivanja.

Svojim intervencijama AZTN će nastojati uspostaviti stvarno i djelotvorno tržišno natjecanje među poduzetnicima, odnosno očuvati onu strukturu tržišta koja omogućava dostatnu razinu natjecanja među poduzetnicima, koje ih potiče da svoje poslovanje unaprjeđuju u odnosu na svoje konkurente i da poboljšaju kreativnu inicijativu uvođenjem novih proizvoda na tržište i razvojem novih proizvodnih tehnika. Na opisani način, poduzetnici su pripremljeniji ne samo za funkcioniranje na nacionalnom, već i na unutarnjem tržištu Europske unije, gdje propisi o zaštiti tržišnog natjecanja predstavljaju jedan od temeljnih stupova ekonomske i političke stabilnosti.

Tri su ključna materijalno-pravna instituta tržišnog natjecanja u fokusu rada AZTN-a: zabrana sporazuma između poduzetnika kojima se ograničava tržišno natjecanje, zabrana zlouporabe vladajućeg položaja i kontrola dopuštenosti koncentracija, i to kako na unutarnjem hrvatskom tržištu, tako i na unutarnjem tržištu Europske unije. U tom smislu AZTN je nositelj provedbe ZZTN-a i podzakonskih akata, te je ovlaštena izravno primjenjivati pravnu stečevinu Europske unije i to: članak 101. UFEU koji uređuje zabranjene sporazume između poduzetnika sa značajnim učinkom na trgovinu između država članica Europske unije, odnosno članak 102. UFEU-a koji uređuje zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika sa značajnim učinkom na unutarnjem tržištu Europske unije.

AZTN će i dalje nastaviti s provedbom sektorskih istraživanja tržišta. AZTN na taj način stječe uvid u funkcioniranje pojedinih tržišta i konkurentske odnose na istima. Riječ je o dubinskim analizama temeljenim na izravnom obraćanju poduzetnicima i podacima koje oni dostavljaju na zahtjev AZTN-a. Predmetna istraživanja AZTN pokreće po službenoj dužnosti, pri čemu na osobito dinamičnim ili osjetljivim tržištima takva istraživanja provodi redovito jednom godišnje. Ona se provode u cilju boljeg razumijevanja odnosa na pojedinim mjerodavnim tržištima, osobito onima koja ukazuju na slabosti u funkcioniranju, a takve dubinske analize tržišta ili pojedine prakse na tržištu često otkriju nepravilnosti koje su suprotne propisima o zaštiti tržišnog natjecanja te AZTN-u postaju temelj za pokretanje postupaka protiv poduzetnika.

S ciljem da se na području cijele Europske unije primjenjuju jednaki standardi zaštite tržišnog natjecanja, AZTN kontinuirano, **surađuje s tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja država članica EU-a i Europskom komisijom.**

Taj sustav zaštite tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu Europske unije, kojeg je AZTN postao dio 1. srpnja 2013., podrazumijeva paralelnu nadležnost između Europske komisije, tijela za

zaštitu tržišnog natjecanja država članica Europske unije, nadležnih europskih sudova (Opći sud i Sud Europske unije) i nacionalnih sudova u državama članicama Europske unije u primjeni pravne stečevine iz područja prava zaštite tržišnog natjecanja, sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 1/2003. Sukladno toj Uredbi, kako bi se osigurala učinkovita i dosljedna primjena spomenutih pravila o zaštiti tržišnog natjecanja, Europska komisija i nacionalna tijela uspostavila su Europsku mrežu tijela za zaštitu tržišnog natjecanja unutar koje države članice surađuju u primjeni i provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja vrijede u Europskoj uniji, te predstavlja temelj za stvaranje opće, zajedničke kulture tržišnog natjecanja.

Zadaća ECN mreže je jačanje konzistentnosti i konvergencije između jurisdikcija država članica Europske unije u području zaštite tržišnog natjecanja. Suradnja unutar ECN mreže ostvaruje se kroz zajednički rad u različitim radnim skupinama i sektorskim podskupinama, te savjetodavnim odborima. Također, suradnja obuhvaća razmjenu informacija o postupcima koji se vode protiv poduzetnika za koje se sumnja da sklapaju zabranjene sporazume (članak 101. UFEU) ili zlouporabe vladajući položaj (članak 102. UFEU) te suradnju u provedbi zajedničkih nenajavljenih pretraga ili pružanje pomoći u provođenju pretraga, kao i provedbu pretraga u ime i za račun Europske komisije ili tijela za zaštitu tržišnog natjecanja države članice Europske unije. Na taj je način AZTN aktivno uključen u proces odlučivanja na razini Europske unije.

Europska komisija temeljem Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija dostavlja AZTN-u prijave koncentracija poduzetnika (notifikacije) koje je zaprimila Europska komisija, a AZTN je dužan provjeriti imaju li te koncentracije koje su prijavljene Europskoj komisiji značajan učinak na hrvatskom tržištu. Također, u tom se postupku u okviru ECN mreže određuje koje je tijelo najprikladnije za vođenje postupka ocjene dopuštenosti koncentracije. Drugim riječima, radi se o obvezi Europske komisije da tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja svih država članica Europske unije dostavlja prijave namjere provedbe koncentracija poduzetnika koje se moraju prijaviti Europskoj komisiji budući da imaju EU dimenziju. U pravilu je riječ o koncentracijama koje imaju učinke u najmanje tri države članice.

Upravo to je razlog zbog kojega AZTN mora vrlo pomno analizirati svaku takvu koncentraciju notificiranu u Europskoj komisiji, a budući da je riječ o koncentracijama s cijelog teritorija Europske unije, broj takvih notifikacija je na godišnjoj razini vrlo visok.

Aktivna uključenost AZTN-a u proces odlučivanja na razini Europske unije vidljiva je i u kontekstu usuglašavanja novih provedbenih propisa na europskoj razini. Primjerice, Direktiva ECN+ koja je stupila na snagu 4. veljače 2019. godine. Direktivom se nastoji, uvođenjem novih pravila, omogućiti efikasnija provedba pravila o zaštiti tržišnog natjecanja Europske unije kojima bi se omogućilo poštivanje nacionalnih posebnosti, ali i dodatno osnažilo tijela za tržišno natjecanje država članica. Svrha koju Direktiva ECN+ treba ostvariti je osigurati neovisnost tijela nadležnih za zaštitu tržišnog natjecanja država članica EU, dostatne resurse za provedbu njihovih ovlasti, minimalne ovlasti koje sva navedena tijela moraju imati te mogućnost izricanja novčanih kazni i dnevnih novčanih kazni za utvrđene povrede, a sve u cilju ujednačene i učinkovite primjene članaka 101. ili 102. UFEU.

AZTN je u prethodnom razdoblju bila posebno posvećena radu na potrebnim izmjenama i dopunama ZZTN-a, a kako bi se Direktiva ECN+ pravovremeno i ispravno preuzela u nacionalno zakonodavstvo. U predstojećem razdoblju, AZTN će kao ovlaštenu voditelj radne skupine u suradnji sa resornim ministarstvima i uz konzultacije s Europskom komisijom dovršiti preuzimanje odredbi Direktive ECN+, odnosno sudjelovati u izradi Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama ZZTN-a.

Osim navedene Direktive ECN+, AZTN je i u svojoj novoj nadležnosti – otkrivanju i suzbijanju nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom – bila aktivna u procesu pregovaranja novog europskog propisa, zajedno s predstavnicima Ministarstva poljoprivrede. Taj postupak dovršen je donošenjem Direktive (EU) 2019/633, nakon čega su predstavnici AZTN-a proaktivno bili uključeni u pripreme za izradu propisa na temelju kojeg će odredbe te direktive biti interpolirane u domaće zakonodavstvo, a u suradnji s predstavnicima Ministarstva poljoprivrede, kao stručnog nositelja izrade toga propisa. Rad na Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama ZNTP- a okončan je sredinom prosinca 2020., te je nacrt toga dokumenta upućen u daljnju Vladinu proceduru.

Pored navedenoga, stručnjaci AZTN-a, u smislu statusa AZTN-a kao sudionika u radu OECD-ovog Odbora za tržišno natjecanje, obvezni su sudjelovati na sastancima tog odbora najmanje dva puta godišnje. Inače, u okviru OECD-a AZTN ostvaruje najintenzivniju suradnju kroz Regionalni centar za tržišno natjecanje u Budimpešti (RCC), u čijem obrazovnom programu sudjeluje od osnutka centra 2005. godine.

Zadaci AZTN-a kojoj je povjerena zaštita tržišnog natjecanja pored obveze rješavanja predmeta, obuhvaćaju i različite **oblike djelovanja usmjerenih na zagovaranje tržišnog natjecanja** s ciljem da, kako u suradnji sa drugim državnim tijelima, tako i otvorenosti prema poduzetnicima i široj javnosti, jačaju razinu svijesti o važnosti poštivanja pravila tržišnog natjecanja u stvaranju konkurentnog tržišta i tržišnog gospodarstva. **Jačanje kulture tržišnog natjecanja** treba smatrati aspektom politike tržišnog natjecanja koji je barem jednako važan kao i sankcioniranje zabranjenih sporazuma, zlouporaba vladajućeg položaja i kontrola dopuštenosti koncentracija. Praksa pokazuje da poznavanje načela i pravila tržišnog natjecanja ima znatan utjecaj na učinkovitost politike tržišnog natjecanja.

Slijedom navedenoga, valja naglasiti kako su propisi o zaštiti tržišnog natjecanja prisilne naravi te stoga svi relevantni hrvatski propisi koji imaju ili bi mogli imati učinak na tržišno natjecanje ne smiju biti u suprotnosti s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja. Vezano na navedeno, zakonska se obveza AZTN-a odnosi na davanje stručnih mišljenja o sukladnosti nacrta prijedloga zakona i nacrta drugih propisa, kao i važećih zakona i drugih propisa s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja. Ta je uloga AZTN-a dodatno osnažena stupanjem na snagu Zakona o procjeni učinaka propisa („Narodne novine“, broj 90/11.) i Uredbe o provedbi postupka procjene učinaka propisa („Narodne novine“, broj 66/12.), na temelju kojih je AZTN nadležan za davanje mišljenja o učinku propisa na tržišno natjecanje.

Uz to AZTN od tijela državne uprave ili drugih državnih tijela može i sam zatražiti dostavljanje na uvid nacrta prijedloga zakona i drugih propisa radi davanja stručnih mišljenja o njihovoj sukladnosti sa ZNTP-om, ako smatra da ti propisi mogu značajno utjecati na tržišno natjecanje. Takvim analizama propisa, kako nacrta, tako i važećih propisa, AZTN djeluje preventivno odnosno smanjuje mogućnost donošenja propisa koji sadrže ograničavajuće odredbe s aspekta politike tržišnog natjecanja, a koje štete i potrošačima i ukupnoj konkurentnosti hrvatskog gospodarstva.

AZTN, također, na zahtjev Hrvatskog sabora, Vlade Republike Hrvatske, tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba s javnim ovlastima daje stručna mišljenja. Uz to, AZTN daje i očitovanja povodom upita državnih institucija, jedinica lokalne samouprave te poduzetnika.

Osim što mišljenjima podiže razinu svijesti i informiranosti o ulozi politike i prava tržišnog natjecanja te širi znanja o rješenjima i razvoju komparativne prakse iz područja prava i politike tržišnog natjecanja, AZTN, dodatno, inicijativama i očitovanjima koje upućuje Vladi Republike

Hrvatske, ministarstvima ili drugim regulatorima i institucijama, čak i udruženjima poduzetnika, ukazuje na mogućnosti negativnih učinaka propisa i regulatornog okruženja na tržišno natjecanje, kao i pojedinih postupaka i ponašanja poduzetnika.

Osim izvršavanja zakonske obveze na podnošenje izvješća o radu Hrvatskom saboru koje ujedno objavljuje na svojim službenim mrežnim stranicama (www.aztn.hr), AZTN će i u 2021. godini kao i do sada na mrežnim stranicama redovito objavljivati sve svoje odluke (rješenja, mišljenja, priopćenja, rezultate istraživanja tržišta), kao i najvažnije interne dokumente AZTN-a (Plan/Program rada, Statut, Interne akte itd.). Na stranici će se redovito objavljivati kao i do sad i presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske po tužbama na rješenja AZTN-a kao i relevantne odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske. Osim toga, AZTN temeljem izričite odredbe ZZTN-a ima obvezu sva svoja rješenja objavljivati u Narodnim novinama.

Promicanje svijesti o koristi koju građanima donosi tržišno natjecanje ostvarivat će se i nadalje kroz **komunikacijske aktivnosti vezane uz predstavljanje odluka AZTN-a u javnosti te općenito** prezentacije njezina rada putem svih raspoloživih komunikacijskih kanala - mrežne stranice i mjesečnog elektronskog biltena AZTN info. Naime, u cilju dodatnog jačanja kulture tržišnog natjecanja AZTN će nastaviti i u 2021. s izrađivanjem mjesečne elektronske publikacije koja općoj i stručnoj javnosti na jednostavan i razumljiv način predstavlja odluke i aktivnosti AZTN-a, ali i prenosi zanimljive informacije i teme iz područja tržišnog natjecanja iz Europske unije i svijeta. Bilten se zainteresiranim primateljima šalje elektronskim putem te se objavljuje i na službenim mrežnim stranicama AZTN-a (www.aztn.hr) gdje su arhivirani i dostupni svi objavljeni brojevi.

Ovisno o epidemiološkoj situaciji, promicanje prava i politike tržišnog natjecanja, također se planira ostvariti **organizacijom konferencije iz područja tržišnog natjecanja**. Razmotrit će se i organiziranje navedene konferencije kao i seminar na aktualne teme iz područja prava tržišnog natjecanja u on line formatu putem prigodnih platformi.

Uz jednu konferenciju godišnje koju iz područja zaštite tržišnog natjecanja organizira AZTN, njegovi stručnjaci tijekom cijele godine održavaju predavanja na drugim skupovima, okruglim stolovima, visokoškolskim ustanovama, kao i na seminarima koje organiziraju strukovna udruženja poduzetnika (Hrvatska udruga poslodavaca i Hrvatska gospodarska komora). Edukacija u pravilu, uz praktične primjere, obuhvaća temeljne pojmove tržišnog natjecanja, rad AZTN-a i suradnju sa Europskom komisijom, zabranjene sporazume poduzetnika, zlouporabu vladajućeg položaja poduzetnika, koncentracije poduzetnika te promicanje prava i politike tržišnog natjecanja. Na taj način se komunikacija AZTN-a s opće, produbljuje na stručnu i kvalificiranu javnost, prije svega poduzetnike, sudstvo i odvjetništvo i akademsku javnost. Stručnjaci iz AZTN-a su do sada bili vrlo aktivni i kao kratkoročni i srednjoročni stručnjaci na pojedinim EU projektima i te će se aktivnosti nastaviti ovisno o raspoloživosti ljudskih resursa.

Shodno svemu navedenom, AZTN kao načine ostvarenja navedenih ciljeva planira sljedeće:

Načini ostvarivanja cilja 4.1.	
Način ostvarenja	Aktivnost u proračunu
Ažurno rješavanje predmeta iz nadležnosti i djelokruga rada AZTN-a u odnosu na zaštitu tržišnog natjecanja	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija
Sektorska istraživanja i analize tržišta	A507008 Administracija i upravljanje

	K507005 Informatizacija
Suradnja s drugim tijelima vezano uz zaštitu tržišnog natjecanja	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija
Sudjelovanje na sastancima radnih skupina i podskupina ECN-a i sastancima savjetodavnih odbora i sastancima OECD-a	A507008 Administracija i upravljanje
Objava odluka, priopćenja, godišnjih izvješća i ostalih on-line informacija AZTN-a i izrada mjesečnog biltena	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija
Davanje stručnih mišljenja, mišljenja o učinku propisa na tržišno natjecanje i ostalih mišljenja	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija
Suradnja s drugim tijelima radi promicanja kulture tržišnog natjecanja	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija
Organizacija konferencije iz područja tržišnog natjecanja	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija A507017 Regionalna suradnja-organizacija konferencije

4.2. Provedba sustava mjera propisanih za uspostavu poštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom i promicanje svijesti o koristi koju sudionicima u lancu opskrbe hranom donosi propis o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi te uspostava poštenih trgovačkih praksi

AZTN će nastaviti s promatranjem stanja na tržištu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, čiji je cilj i dalje utvrđivanje razine usklađenosti akata sudionika u lancu opskrbe hranom s odredbama ZNTP-a, te, ovisno o utvrđenom, nastaviti s vođenjem upravnih (ispitnih) postupaka po službenoj dužnosti radi zaštite javnog interesa.

Utvrđivanje razine usklađenosti akata i poslovnih praksi sudionika u lancu opskrbe hranom AZTN namjerava ostvariti koristeći ovlaštenje koje proizlazi iz odredbi ZNTP-a, kojim je AZTN ovlašten, između ostalog, prikupljati od stranaka u postupku i drugih osoba koje nemaju položaj stranke u postupku, zadruga, strukovnih ili gospodarskih interesnih udruga ili udruženja i komora sve potrebne obavijesti u obliku pisanih očitovanja te dostavu na uvid ugovora i drugih potrebnih podataka i dokumentacije.

AZTN će i dalje primjenjujući „metodu uzorka“ prikupljati podatke na temelju kojih će izrađivati analize o postupanju poduzetnika: trgovaca, otkupljivača i/ili prerađivača, koji imaju značajnu pregovaračku snagu u smislu provjere usklađenosti njihovih ugovora koje sklapaju s dobavljačima, u skladu s odredbama članka 17. ZNTP-a.

Slijedom pribavljenih podataka AZTN, na temelju utvrđenog činjeničnog stanja te ovisno o utvrđenom, koristi instrumente predviđene odredbama ZNTP-a u smislu pokretanja i vođenja upravnih postupaka protiv sudionika koji su postupali suprotno odredbama ZNTP-a.

Kroz provedbu sektorskog istraživanja tržišta, a koristeći sve zakonom predviđene instrumente, AZTN stječe uvid u funkcioniranje tržišta koje je obuhvaćeno primjenom ZNTP-a radi utvrđivanja postojanja neravnoteže i nepravilnosti prouzročenih postupanjem sudionika na tom tržištu. U slučaju da se utvrdi postojanje postupanja koja ukazuju na to da su u suprotnosti s odredbama ZNTP-a, takva postupanja predstavljaju temelj za pokretanje postupka u kojem se utvrđuju sve činjenice i okolnosti potrebne za donošenje odluke o tome je li u konkretnom slučaju došlo do povrede odredbi ZNTP-a te posljedično, a ovisno o utvrđenim činjenicama, AZTN izriče upravno-kaznene mjere počiniteljima povreda odredaba ZNTP-a.

U cilju zaštite javnog interesa, AZTN uzima u obzir i anonimne predstavke i to na način da u pravilu ispituje navode iz anonimnih predstavljanja i prijave u okviru neupravnih postupaka na način da se izravno od navodnih prekršitelja ZNTP-a traže podaci, dokumentacija i pisana pojašnjenja u skladu s odredbom članka 17. stavka 1. ZNTP-a, te na temelju pribavljenih i analiziranih materijala utvrđuje postojanje uvjeta za pokretanje upravnog postupka po službenoj dužnosti.

AZTN radi na senzibilizaciji svih sudionika u lancu opskrbe hranom u pogledu uspostave, osiguranja i zaštite poštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom pa u tom smislu i putem različitih medija upućuje pozive svim dobavljačima koji smatraju da im se nameću nepoštene trgovačke prakse da se jave, makar i anonimno, jer će u tom slučaju ako postoje indicije za pokretanje postupka AZTN pokrenuti upravni postupak po službenoj dužnosti.

Potrebno je istaknuti i da je u skladu s odredbama Direktive (EU) 2019/633, koja je stvorila pravni okvir s minimumom standarda vezanih uz zabranu nepoštenih trgovačkih praksi, koji moraju biti uneseni u pravne sustave svih država članica EU, Ministarstvo poljoprivrede, kao stručni nositelj izrade propisa, u suradnji s predstavnicima AZTN-a izradilo Prijedlog ZID ZNTP-a, čiji je nacrt radi njegova usvajanja, upućen u Vladu RH.

Već na temelju samog nacrta toga dokumenta, u kojem se između ostaloga, prenose odredbe Direktive (EU) 2019/633, izvjesno se može očekivati:

- širenje kruga poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda kojima će biti obuhvaćena primjena ZNTP-a
- širenje kruga adresata na koje se ZNTP primjenjuje
- proširenje broja Direktivom predviđenih nepoštenih trgovačkih praksi
- proširivanje ovlasti AZTN-a
- da postupak postane složeniji
- uspostava suradnja AZTN-a s provedbenim tijelima drugih država članica i Komisijom u području borbe protiv nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima

Iz iznesenoga, jasno proizlazi da će se donošenjem i početkom primjene ZID ZNTP-a, značajno povećati ne samo ovlasti, već i opseg poslova AZTN-a na području nepoštenih trgovačkih praksi, koji će time dobiti svoju internacionalnu dimenziju, koju do sada, kao isključivo nacionalni propis to nije imao.

Stoga će biti potrebno usmjereno raditi i na harmonizaciji propisa, ne samo na razini ZNTP-a, već i drugih propisa kojima se dodiruju pitanja vezana uz uspostavu poštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom.

U tom smislu izvjesno je da će AZTN prije svega biti u stalnoj komunikaciji s resornim ministarstvom, a taj vid suradnje prvenstveno bi se trebao ostvariti na radnim sastancima koje će biti potrebno održavati kako bi se ostvarila najviša razina učinkovitosti primjene ZNTP-a, ali posredno i drugih propisa, koji „dodiruju“ područje primjene ZNTP-a. Suradnja odnosno komunikacija će biti potrebna i s Državnim inspektoratom zbog potrebe razgraničenja nadležnosti odnosno u cilju izbjegavanja negativnog sukoba nadležnosti do kojeg bi moglo doći zbog pogrešnog tumačenja ZNTP-a.

Pored ministarstva nadležnog za poljoprivredu, AZTN predviđa i nastavak suradnje sa strukovnim ili gospodarskim interesnim udrugama ili udruženjima i komorama, putem kojih će posredno surađivati i sa sudionicima u lancu opskrbe hranom, a radi davanja pojašnjenja o pojedinim pitanjima iz prakse vezanim uz provedbu odredbi ZNTP-a, ali i u odnosu na novine koje donosi ZID ZNTP.

Kao što je već istaknuto, na temelju Direktive (EU) 2019/633, između ostalog uspostavlja se i suradnja provedbenih tijela država članica jednih s drugima i s Europskom komisijom. U tom smislu AZTN će surađivati s provedbenim tijelima drugih država članica, radi usklađivanja i rješavanja pitanja nepoštenih trgovačkih praksi. Stoga se realno može očekivati da će se pojaviti pitanja koja će države članice razmatrati i usklađivati na organiziranim radnim skupinama.

Slijedom navedenog, AZTN predviđa suradnju s drugim tijelima i organizacijama u vezi sa zabranom nepoštenih trgovačkih praksi neovisno o tome radi li se o tijelima unutar Republike Hrvatske, ili o tijelima i organizacijama na unutarnjem tržištu Europske unije.

U cilju zaštite proizvođača od nekorektnih tretmana trgovaca/otkupljivača i/ili prerađivača, uspostave transparentnih odnosa proizvođača i trgovaca/otkupljivača i/ili prerađivača te uređenja tržišta i sankcioniranja nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom, uloga AZTN-a je da prije svega u konkretnim predmetima donosi odluke o postojanju ili nepostojanju postupanja koja su u koliziji sa propisom o nepoštenoj trgovačkoj praksi.

AZTN se, pored rješavanja konkretnih predmeta, aktivno uključuje u promicanje obavijesti iz područja zabrane nepoštenih trgovačkih praksi svim adresatima ZNTP-a i drugim zainteresiranim osobama s ciljem uspostave poštenih trgovačkih praksi. U tom smislu AZTN je od samog početka pripreme ZNTP-a, u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede koje je ovlašten predlagatelj toga zakona, uključila u raspravu sve zainteresirane subjekte.

U samim počecima primjene ZNTP-a, kao propisa koji je prvi put donesen i na temelju kojeg je formirana posve nova pravna disciplina, predstavnici Ministarstva poljoprivrede i AZTN-a su u izravnoj komunikaciji na radionicama, odgovorili na gotovo 200 pitanja adresata toga Zakona, a koja su kompilirana i objavljena u pročišćenoj inačici dokumenta pod nazivom: „Odgovori na pitanja adresata Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom“, javno objavljenog 9. listopada 2018., koji obuhvaća odgovore od 5. veljače 2018., 28. veljače 2018., 7. ožujka 2018. i 5. listopada 2018. (dalje: pročišćeni tekst Odgovora od 9. listopada 2018.), dostupnog na mrežnim stranicama AZTN-a: <http://www.aztn.hr/nepostene-trgovacke-prakse/cesta-pitanja>.

I nakon 1. travnja 2018., kao dana početka pune primjene ZNTP-a, AZTN je odgovarala na pojedinačna pitanja adresata, a izgledno je da će s tom praksom nastaviti i u narednom razdoblju.

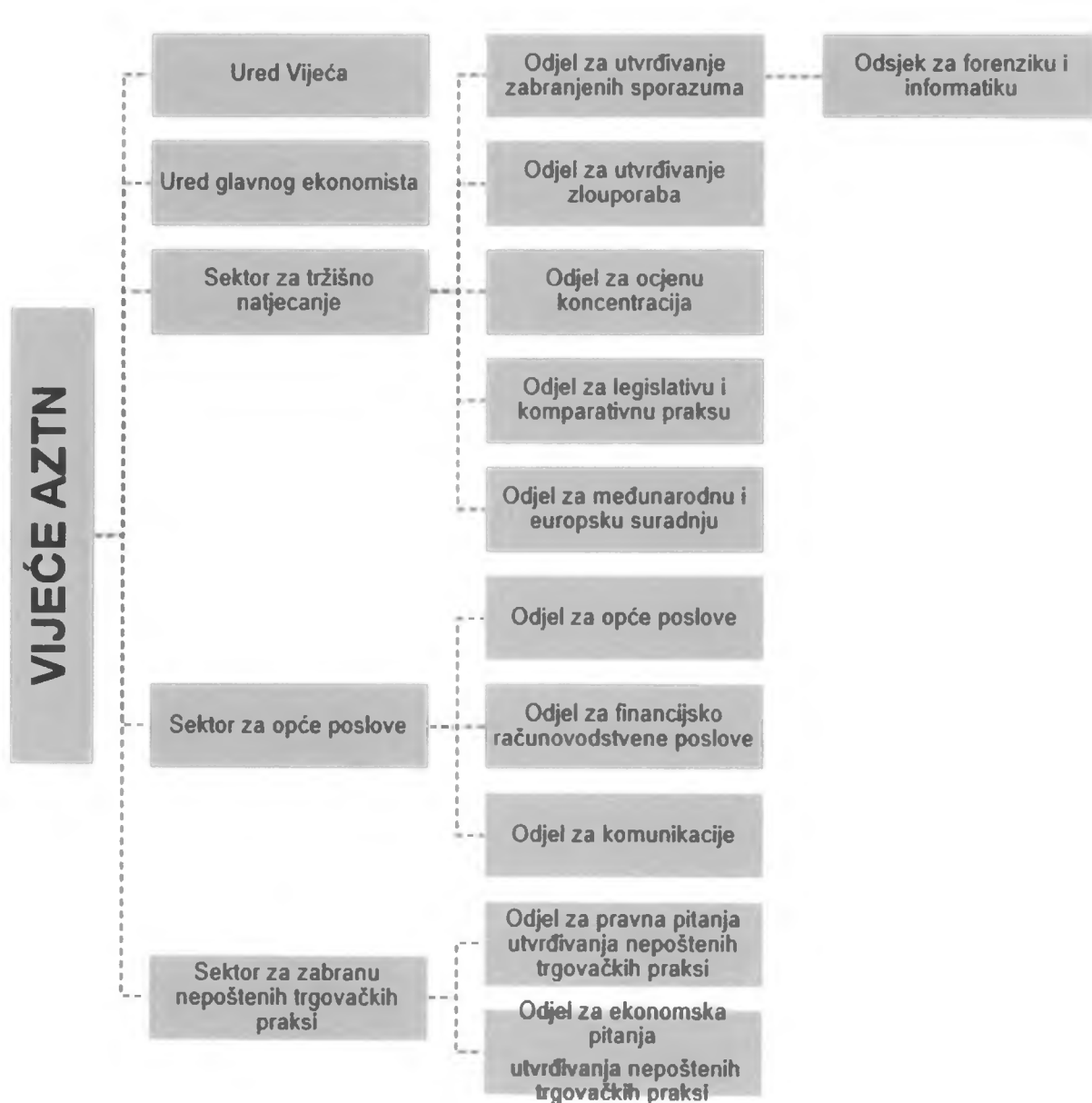
Promicanje svijesti o koristi koju gospodarstvu neposredno, a posredno građanima donosi uspostava poštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom, ostvaruje se kroz komunikacijske aktivnosti vezane uz predstavljanje odluka AZTN-a u javnosti te općenito prezentacije njezina rada putem svih raspoloživih komunikacijskih kanala - mrežne stranice i mjesečnog elektronskog biltena AZTN info.

U cilju promicanja poštenih trgovačkih praksi, AZTN će u okviru svojih mjesečnih elektronskih publikacija izrađivati i objavljivati sadržaje vezane uz primjenu ZNTP-a, te zabranu nepoštenih i promoviranje poštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom, na koji način općoj i stručnoj javnosti na jednostavan i razumljiv način predstavlja odluke i aktivnosti AZTN-a, ali i prenosi zanimljivije informacije i teme iz tog područja.

Predviđeni načini ostvarenja plana AZTN-a u 2021. su:

Načini ostvarivanja cilja 4.2.	
Način ostvarenja	Aktivnost u proračunu
Ažurno rješavanje predmeta iz nadležnosti i djelokruga rada AZTN-a u odnosu na zabranu nepoštenih trgovačkih praksi	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija
Snimanje, ispitivanje i analiziranje tržišta u odnosu na zabranu nepoštenih trgovačkih praksi	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija
Suradnja s drugim tijelima vezano uz zabranu nepoštenih trgovačkih praksi	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija
Sudjelovanje na sastancima radnih skupina, konferencijama i radionicama u odnosu na zabranu nepoštenih trgovačkih praksi	A507008 Administracija i upravljanje
Objava odluka, priopćenja, godišnjih izvještaja i ostalih on-line informacija AZTN-a i izrada biltena AZTN-a	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija
Davanje mišljenja vezano uz primjenu i provedbu propisa kojim je uređena zabrana nepoštenih trgovačkih praksi	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija
Suradnja s drugim tijelima radi promicanja kulture uspostave nepoštenih trgovačkih praksi	A507008 Administracija i upravljanje K507005 Informatizacija

5. Organizacijska struktura AZTN-a

6. Jačanje kapaciteta AZTN-a

6.1. Ljudski resursi

AZTN će i u 2021. godini nastaviti raditi na razvoju ciljeva kadrovske politike, koji su prvenstveno upućeni na uspostavu učinkovite strukture ljudskih resursa koja bi dovela do kvalitetnog obavljanja poslova iz svoje nadležnosti. U upravljanju ljudskim resursima, AZTN prilikom zapošljavanja primjenjuje praksu pružanja iste mogućnosti zapošljavanja svima kroz javne natječaje koje objavljuje u službenom glasniku Republike Hrvatske, na stranicama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te na vlastitoj mrežnoj stranici.

Na dan 1. siječnja 2021. AZTN zapošljava 52 radnika te je rad u AZTN-u ustrojen kroz pet organizacijskih jedinica i to kako slijedi:

- Ured Vijeća (trenutno 4 člana Vijeća do izbora novog predsjednika Vijeća nakon stupanja na snagu ZID ZZTN-a i 1 predstojnica Ureda Vijeća)
- Ured glavnog ekonomista (1 glavni ekonomist i 1 samostalni savjetnik ekonomist)
- Sektor za tržišno natjecanje (12 pravnik i 12 ekonomista i 2 informatičara)
- Sektor za zabranu nepoštenih trgovačkih praksi (4 pravnik i 4 ekonomista)
- Sektor za opće poslove (11 radnika).

Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja je uobičajeno sastavljeno od 5 članova, no s obzirom da je g. Mladen Cerovac, predsjednik Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, preminuo 29. prosinca 2020., Vijeće je trenutno sastavljeno od 2 ekonomista i 2 pravnik, odnosno tri žene i jednog muškarca. U travnju 2021. godine očekuje se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, temeljem kojeg će se izabrati novi predsjednik Vijeća, po prvi puta putem javnog poziva za predlaganje kandidata kojeg će objaviti Vlada Republike Hrvatske i odabranog kandidata s tog javnog poziva predložiti Hrvatskome saboru na imenovanje.

Prosječna godina radnika AZTN-a je 43 godine, a s obzirom na spol u AZTN-u je zaposlena 31 žena i 21 muškarac.

Nadalje, AZTN će nastaviti sustavno obrazovati i stručno usavršavati svoje radnike te je u 2020. usvojen novi akt kojim uređuje obrazovanje i usavršavanje radnika. AZTN je planirao financijska sredstva potrebna za obrazovanje i stručna usavršavanja radnika kako na domaćim tako i na inozemnim tržištima, u područjima usko vezanima za djelokrug AZTN-a.

Sukladno članku 58. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu („Narodne novine“, broj 135/20.) utvrđeno je ograničenje korištenja sredstava proračunskim i izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna te javnim ustanovama kojima se sredstva za plaće osiguravaju u državnom proračunu i iz sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i zabranjuje se novo zapošljavanje te prijam službenika i namještenika.

Iznimno, ukoliko postoji opravdani razlog potrebno je dobiti prethodnu suglasnost čelnika nadležnog razdjela organizacijske klasifikacije, kao i prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poslove uprave i ministra financija.

Za provođenje ZID ZNTP-a, u njegovu prijedlogu stoji kako je u projekcijama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022., 2023. i 2024. godinu potrebno povećati proračun na poziciji AZTN-a A507008 Administracija i upravljanje za po 1.500.000,00 kuna godišnje, za opremanje radnih mjesta i dodatno zapošljavanje novih šest zaposlenika u AZTN-u.

S obzirom na to da se postupci u smislu toga Zakona pokreću na široj razini, odnosno obuhvatit će veći broj adresata u odnosu na dosadašnji broj adresata, za očekivati je kako će AZTN počevši u 2021. godini pokrenuti i voditi veći broj postupaka. Stoga je za učinkovit rad u provedbi odredbi toga Zakona potrebno planirati povećanje broja zaposlenih u AZTN-u za novih šest zaposlenika (četiri pravnik i dva ekonomista). Uz postojeće zaposlenike AZTN-a, procjenjuje se da će taj broj biti dostatan za učinkovitu provedbu predloženog Zakona.

U trenutku izrade ovoga plana, AZTN ne planira zapošljavanja novih radnika u 2021. godini u Sektoru za zaštitu tržišnog natjecanja, no takvo uređenje itekako je podložno promjenama u slučaju promijenjenih okolnosti nakon stupanja na snagu ZID ZZTN-a.

6.2. Informacijsko-komunikacijska struktura u AZTN

AZTN će svakako biti usredotočen u 2021. godini na poboljšanje informacijsko-komunikacijske strukture s posebnim naglaskom na unaprjeđenje informatičke sigurnosti te će nastaviti s unapređivanjem sustava za uredsko poslovanje i digitalnu forenziku koji čini bitan preduvjet za obavljanje poslova iz nadležnosti AZTN-a.

Također, nastavit će s pružanjem svih potrebnih podrški u smislu nabavi licencija neophodnih za siguran i učinkovit rad sustava, nastavit će s održavanjem internog informatičko-sigurnosnog sustava, kao i na osiguranju podrške rada na prijenosnim računalima dok se radnici nalaze na radu od kuće, odnosno od onih zaposlenika koji koriste prijenosna računala u vlasništvu AZTN-a.

AZTN će po potrebi i u skladu s raspoloživim sredstvima nabavljati nova stolna ili prijenosna računala, ukoliko dođe do trajnog kvara ili zastarjelosti postojećih računala.

AZTN će, također u skladu s raspoloživim sredstvima, pristupiti izradi nove mrežne stranice AZTN-a koja podrazumijeva modernizaciju grafičkog i funkcionalnog dizajna, usklađivanje sadržaja stranice sa zakonskim obvezama te općenito potrebnu hardversku i softversku infrastrukturu u cilju postizanja bolje dostupnosti web stranice.

Nadalje, početkom svake nove godine započinje izrada Godišnjeg izvješća o radu AZTN-a koja podnosi Hrvatskome saboru, u kojem se donosi pregled aktivnosti, događanja i postignuća ostvarenih u prošloj godini, pri čemu se koriste redovite i ažurirane informacije o aktivnostima.

AZTN Godišnja izvješća priprema kako bi političku, gospodarsku i stručnu javnost informirao o svojim aktivnostima za proteklu godinu i time osigurava transparentnost svoga rada te dodatno doprinosi afirmaciji učinkovitog tržišnog natjecanja, kao i zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom u RH. U Godišnjem izvješću prikazuje se pravni okvir djelovanja AZTN-a te sažeti statistički prikaz rada i opis najvažnijih predmeta AZTN-a za proteklu godinu, kao i prikaz financijskog poslovanja AZTN-a.

U skladu s načelom otvorenog pristupa i s ciljem povećanja transparentnosti svoga rada, AZTN u sljedećem razdoblju također planira nastaviti s objavljivanjem AZTN Infa – mjesečnog newslettera, u kojem AZTN informira javnost o aktivnostima i novostima.

AZTN je u najvećoj mogućoj mjeri u svoje djelovanje ugradio vrijednosti društveno odgovornog poslovanja te u svakodnevnom radu, teži sve poslovne aktivnosti provoditi u skladu s najboljim europskim praksama i promicati društveno odgovorno poslovanje.

Društvena odgovornost AZTN-a se prije svega očituje kroz ispunjavanje svih obveza koje proizlaze iz zakona, ali i kroz investicije u ljudski kapital, okoliš i odnose prema trećim osobama.

AZTN je krajem 2017. godine započeo pripreme za izlučivanje arhivskog gradiva i digitalizaciju cjelokupnog arhivskog gradiva AZTN-a od njegovog osnivanja 1997. godine nadalje. AZTN je, osim novonastalog gradiva, pokrenuo i postupak pretvorbe starog arhivskog gradiva u digitalni oblik. Pretvorba omogućuje lakši pristup gradivu, a izlučivanje veće količine gradiva kojem je istekao rok za čuvanje, rezultira uštedom prostora. U digitalni oblik pretvoreno je 2261 upravnih predmeta te 9002 neupravna predmeta. AZTN je postupak izlučivanja gradiva proveo uz dozvolu Hrvatskog državnog arhiva. Kraj digitalizacije pismohrane se očekuje krajem 2021. godine nakon usuglašavanja s Hrvatskim državnim arhivom u svezi izrade novog pravilnika o zaštiti digitalnog gradiva i uvođenja elektroničkog potpisa.

6.3. Financije

Za poslove financija i računovodstva zadužen je Odjel za financijsko-računovodstvene poslove koji obavlja poslove sukladno propisima za proračunske korisnike, a u skladu s postojećim procedurama o planiranju, nabavi, ugovaranju i drugim procedurama. AZTN također postupa u skladu s važećim propisima o nabavi, o izvršenju državnog proračuna i podzakonskim propisima donesenim temeljem tih propisa pa na svojim stranicama objavljuje, između ostalog, proračunske akte (Financijski plan sa projekcijama za dvije godine, Izmjene i dopune Financijskog plana, Financijske izvještaje AZTN-a na polugodišnjoj i godišnjoj razini sa Bilješkama).

AZTN također izrađuje i Financijski izvještaj za razdoblje 1.-3. mjeseca i 1.-9. mjeseca, za tekuću godinu. Svi Financijski izvještaji dostavljaju se u FINU u elektronskom obliku bez Bilješki. U Državni ured za reviziju dostavljaju se u elektronskom obliku samo godišnji izvještaji sa Bilješkama.

AZTN je također podnosi Izjavu o fiskalnoj odgovornosti koju dostavlja Hrvatskom saboru kao prilog Godišnjeg izvješća koju AZTN podnosi u tekućoj godini za proteklu godinu.

Proračun AZTN za 2021. godinu iznosi 15.106.958,00 kuna, od kojeg najveći dio odlazi na rashode za zaposlene.

7. Pristup informacijama i zaštita osobnih podataka

AZTN će i u 2021. godini postupati u skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, br. 25/13., 85/15.) u smislu da će i dalje ispunjavati sve obveze prema tom Zakonu što posebice podrazumijeva objavu internih akata, objavu dnevnih redova sjednica Vijeća kad se one ne odnose na provedbu ZZTN-a i ZNTP-a, kao i objavu zaključaka s takvih sjednica.

Isto tako, na mrežnoj stranici AZTN-a dostupni su podaci o Službeniku za informiranje, zatim obrasci na kojima zainteresirani subjekti mogu podnijeti svoj zahtjev, kao i Godišnji plan savjetovanja s javnošću. AZTN redovito podnosi Godišnje izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama Povjereniku za informiranje, u kojem se navodi broj zaprimljenih i riješenih predmeta iz područja prava na pristup informacijama te dostavlja donesene akte u Središnji katalog.

Od 25. svibnja 2018. kada su stupili na snagu novi propisi u zaštiti osobnih podataka i to: Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (Tekst značajan za EGP) (SL L 119, 4.5.2016.) i novi Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka („Narodne novine“, broj 42/18.) AZTN s povećanom pažnjom postupa u zaštiti osobnih podataka i privatnosti ispitanika.

AZTN je usvojio i na svojoj mrežnoj stranici objavio Pravilnik o prikupljanju, obradi, korištenju i zaštiti osobnih podataka kojim se detaljno uređuju načela i pravila o prikupljanju, obradi i korištenju osobnih podataka koje obavlja AZTN kao voditelj obrade osobnih podataka, kao i pravila i postupak zaštite osobnih podataka te vođenje evidencije o istom. AZTN je usvojio i Pravilnik o provedbi videonadzora kojim se uređuje korištenje sustava video nadzora, prikupljanje, obrada, pohrana i korištenje podataka dobivenih na taj način, koje obavlja AZTN kao i pravila i postupak nadzora njihove uporabe.

AZTN je imenovao i službenika za zaštitu osobnih podataka te se upiti vezani uz obradu i zaštitu osobnih podataka mogu uputiti na adresu elektroničke pošte službenika za zaštitu osobnih podataka koja je dostupna na mrežnoj stranici AZTN-a.

U nastavku poslovanja u 2021. godini, a u cilju jačanja sigurnosti zaštite osobnih podataka, planiraju se uvesti nove tehničke i organizacijske sigurnosne mjere kojima se sprječava neovlašteni pristup osobnim podacima i opremi, neovlaštena uporaba osobnih podataka ili njihova nezakonita obrada te slučajni gubitak osobnih podataka, njihovo oštećenje i svaka druga zlouporaba.

Ujedno, AZTN će u 2021. provesti radnje za edukaciju zaposlenika AZTN-a o primjeni Opće Uredbe o zaštiti podataka.

Zamjenica predsjednika Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

POPIS KRATICA:

AZTN - Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja;

UFEU - Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 115 od 9. 5. 2008.);

ZZTN - Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13.);

Prijedlog ZID ZZTN - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja;

ZNTP - Zakon o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, broj 117/17.);

Prijedlog ZID ZNTP - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom;

Direktiva ECN+ - Direktiva (EU) 2019/1 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o ovlašćivanju tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje za učinkovitiju provedbu pravila o tržišnom natjecanju i osiguravanju pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta;

Direktiva (EU) 2019/633 - Direktiva (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. godine o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima (SL, L 111, 25. travnja 2019.);

ECN - Europska mreža za tržišno natjecanje;

ICN - Međunarodna mreža tijela za tržišno natjecanje (International Competition Network);

OECD - Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (Organisation for Economic Cooperation and Development)